

1976 AUG 20
 MAGYAR HÍRLAP

HETRŐL HETRE

244 A 100 éves Sugárút

Egy évszázada, 1876 augusztusában készült el — bár még foghíjasan — a Sugárút, a mai *Népköztársaság útja*. A tervszerű városépítés legnagyobb alkotása volt az akkori Budapesten, a jövő világvárosának előre vetítője. A több mint két kilométeres, fasorokkal árnyalt, terekkel tarkított széles útvonal a párizsi sugárutakat idézi; sajátos szépségét az *összhatás* adja, kora eklektikus palotásorai, harmonikus arányai, a részeket az egésznek alárendelő tervezés.

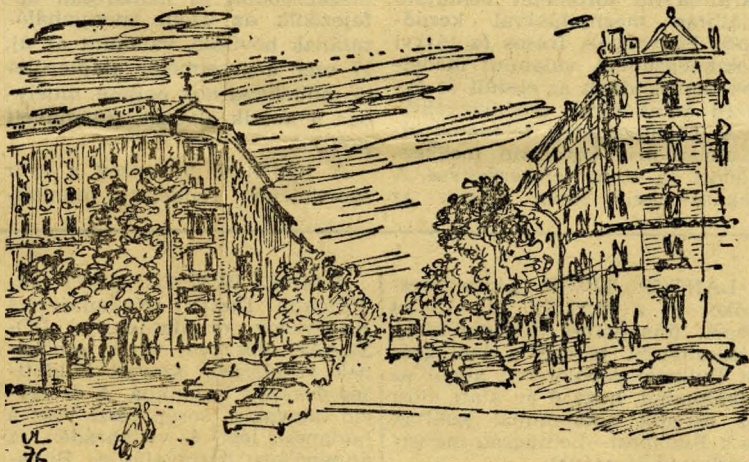
Pest fejlődése a múlt század hatvanas éveire felgyorsult. A pesti városfal helyén felépült a Kiskörút, majd a Duna-ág feltöltésével a Nagykörút. Sugárutak azonban még nem voltak. Például a Városligetet — akkori nevén Városerdőt — csak a hihetlenül zsúfolt forgalmú Király (ma Majakovszkij) utca kötötte össze a belső városrészekkel.

A Sugárút építésének gondolatát *Kossuth Lajos* vetette fel 1841-ben, a *Pesti Hirlapban* „Mire van szüksége Pest városának ahhoz, hogy magára fővárosi alakot öltjön?” című cikkében. A többi közt nagy fasorok ültetését szorgalmazta. Így írt: „*Mi kényelmes leend a budapestiekre nézve... árnyas fasorok közt a Lánchídtól kezdve egész a Városerdőig... mintegy parkban sétálni.*” 1868-ban gróf *Andrássy Gyula* miniszterelnök — akinek nevét a felszabadulásig viselte az út — konkrét javaslatot tett az útvonalra. Az ő nyomában *Reitter Ferenc*, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának főmérnöke 1869-ben a sugárút építését a legsürgetőbb teendők között jelölte meg.

Eleinte sok városatya ellenezte a javaslatot, de végül is sikerült elfogadtatni a nagyszabású tervet. A költségekre 1870-ben 3,3

millió koronát szavaztak meg, majd — a telekkisajátításból és újraeladásból — még 4,9 millió koronát. A tervek készítésével a Közmunkatanács *Ybl Miklós* irodáját bízta meg, az építkezések kivitelezésére pedig pénzintéze-

Operaház, védett műemlékünk, a régi *Mücsarnok*, a régi *Zeneakadémia*, a *Képzőművészeti Főiskola*. A Köröndtől a Hősök teréig futó szakasz palotái ma jórészt követségi épületek. Nevezetessége még, hogy alatta épült, épségé-

tek, építési társaságok vállalkoztak.

Aránylag hamar, 1872-ben, megindult a munka. A következő évben — gazdasági válság miatt — lelassult az ütem. A korabeli híradások szerint a kisajátítások és az eladások körül sem volt minden rendben... Talán ennek is köszönhető, hogy 1876-ban a vállalkozók visszaléptek, azonban ekkorra már „állt” az út.

Mit tehetett a főváros? Még 155 telek állt üresen. Ezeket eladták, azt a feltételt szabva, hogy 1880-ra a Sugárút, 84-re a mellékutcában építkezni kell. Így is történt. Végleges formájában 1884-re lett készen a Sugárút.

Mai formájáa híven őrzi az eredeti elgondolásokat. Itt áll az

nek megóvására, de a nagy forgalom lebonyolítására, 1896-ban a kontinens első *kéregvasútja*. Várostörténeti emlékei közül említsük még meg az egykori *Japán kávéházat*, a *Liszt Ferenc tér* sarkán álló épületben (ma az *Írók Könyvesboltja*), amely költők, írók, művészek kedvelt találkozóhelye volt. Gyakran megfordult itt *Csók István*, *Fényes Adolf*, *Bródy Sándor*, *Nagy Lajos*, *József Attila*... Méltán európai híreik a *Kodály körönd* „cour d'honneur”-ös, díszudvaros palotái, nagyvonalú téralakítása, közepesen az évszázados platánokkal...

A száz év megér egy sétát. Maradandó élményt kapunk cserébe.

Juhász Erzsébet